

WSTĘP

Kontekst problemowy

Zarysowany w latach trzydziestych XX wieku przez Aldousa Huxley'a „nowy wspaniały świat” ukazuje wizję wyzwolenia ludzkości od ograniczeń i niedostatków dzięki najnowszym zdobyczom nauki i techniki³. Tymczasem pomimo niebywałego postępu, zamiast owego wyzwolenia, człowiek wciąż zmagą się z trudami życia i napotyka na nowe problemy, które w większości sam na siebie sprowadza, wykorzystując technikę. „Postęp powoduje, że ojciec i dziecko żyją w różnych światach, a język nie potrafi dostarczyć środka łączności”⁴. Dziś wydawać się może, że ten nowy świat jest w zasięgu ręki. Czwarta już rewolucja naukowo-techniczna, podobnie jak poprzednie⁵, łudzi ludzkość perspektywą radykalnego wybawienia od doczesnych trosk i kłopotów⁶. Tym razem nowym wspaniałym światem miałby być z informatyzowany system globalny, urzekający i pociągający

³ Aldous Huxley wskazuje m.in. na techniczną możliwość skrócenia czasu pracy do 3 godzin (por. A. Huxley, *Nowy wspaniały świat*, przet. B. Baran, Muza, Warszawa 2001, s. 313–314).

⁴ R.M. Weaver, *Idee mają konsekwencje*, przet. B. Bubula, post. W. Turek, Wydawnictwo Profesjonalnej Szkoły Biznesu, Kraków 1996, s. 165.

⁵ Pierwsza rewolucja przemysłowa datowana jest na XVIII wiek i swój początek bierze w opanowaniu przez społeczeństwa techniki mechanizacji produkcji oraz wykorzystania siły pary; druga, przypadająca na XIX wiek, wyznaczana jest przez wynalezienie elektryczności, zaś trzecia, jak wskazuje Jeremy Rifkin w książce *Trzecia rewolucja przemysłowa*, związana jest z dwoma czynnikami – rozwojem internetu oraz pozyskiwaniem przez ludzkość nowych źródeł energii. Por. J. Rifkin, *Trzecia rewolucja przemysłowa. Jak lateralny model władzy inspirowane przez pokolenie i zmienia oblicze świata*, przet. A. Olesiejuk, K. Różycka, Wydawnictwo Sonia Draga, Katowice 2012.

⁶ Klaus Schwab stwierdza: „IV rewolucja kreuje świat, w którym wirtualne i fizyczne systemy produkcji współpracują ze sobą globalnie w sposób elastyczny” (K. Schwab, *Czwarta rewolucja przemysłowa*, przet. A.D. Kamińska, Studio Emka, Gliwice 2018, s. 21).

ludzkie masy siłą usprawnień i ułatwień. Ponieważ tych nie sposób zakwestionować, nie sposób również powstrzymać galopującej informatyzacji wszystkiego, co tylko da się zinformatyzyzować, w tym ucyfrowić (zakodować), usieciwić (zintegrować) i umaszynować (zautomatyzować), nie bacząc na specyfikę ludzkich osobowości i społeczności⁷.

W zinformatyzyzowanym środowisku życiowym wszystko, co podpowiada fantazja, w pewnym sensie staje się możliwe, ale za wygórowaną cenę wyzucia z indywidualnej i zbiorowej suwerenności oraz wyrzeczenia się kulturowej i narodowej tożsamości. Do tego sprowadza się wyzwalanie ludzi z a) poczucia samotności, stałości i cierpliwości, b) poczucia wolności, wiary i świadomości konsekwencji, c) napięć, wstrzemięźliwości i cierpliwości, d) myślenia, dokonywania wyborów i odczuwania, e) trudów, wysiłków i zmagań, f) pielęgnowania cnót, honoru i heroizmu, g) poczucia grzechu, konieczności pokuty i kary. Wyzwalanie z człowieczeństwa czyni z ludzi wół zwierzęta i wół maszyny, nierozumiejące i niedoceniające, czym jest godność i wolność⁸. W cyberprzestrzeni dokonuje się i utrwała najszerze odrzucanie wszelkich prawd, praw i prawidłowości obowiązujących w rzeczywistości. Przewagę w niej mają najsilniejsi (dysponujący wpływami) i przystosowani (ulegający naciskom), a przede wszystkim poinstruowani (zaznajomieni ze sposobem jej działania). Aktywizacja pod presją życiowych obciążeń, adaptacja do zmieniających się warunków, automatyzacja zachowań na wzór maszyn oraz atencjonalizacja polegająca na przejmowaniu kontroli nad uwagą są współczesnymi synonimami zniewolenia, uzależnienia i wykorzenienia. „Człowiek współczesny pracuje o wiele więcej i o wiele dłużej niż jego przodkowie w minionych stuleciach, podczas gdy w wizjach futurologicznych obraz przyszłości rysował się zupełnie inaczej”⁹. Wedle tych przewidywań miał dysponować większą ilością wolnego czasu, a koszty życia miały ulec obniżeniu. Jest natomiast dokładnie odwrotnie. Świat staje się coraz bardziej zapędzony, absorbujący, skomplikowany i nieprzewidywalny.

⁷ Zachwyty nad możliwościami technologicznej przebudowy człowieka, włącznie z totalną wojną ze śmiercią, wyraża m.in. Yuval Noah Harari (por. Y.N. Harari, *Homo deus. Krótka historia jutra*, przeł. M. Romanek, Wydawnictwo Literackie, Kraków 2022, s. 32).

⁸ Perspektywa taka rysuje się w świetle pracy Herberta George'a Wellsa (por. H.G. Wells, *Ludzie jak bogowie*, przeł. J. Sujkowska, Dom Wydawniczo-Księgarski KOS, Katowice 1999).

⁹ R. Borkowski, *Cywilizacja, technika, ekologia. Wybrane problemy rozwoju cywilizacyjnego u progu XXI wieku*, AGH Uczelniane Wydawnictwa Naukowo-Dydaktyczne, Kraków 2001, s. 51.

Wiele wskazuje na to, że najbardziej zaawansowana i wyrafinowana technologia nie spełnia na dłuższą metę pokładanych w niej nadziei ze względu na wyłączenie jej użytkowników z realnej rzeczywistości¹⁰.

Zmienność i złożoność współczesnego świata są powodem wieloznaczności słów i różnorodności wyrażań, mających go opisywać i wyjaśniać, do tego stopnia, że niekiedy wyrażenia te wręcz się wykluczają i sobie zaprzeczają, a mimo to używane są synonimicznie, jak „nowy wspaniały świat” czy „nowy porządek świata”, czy też „nowa światowa normalność”. Suponują one przebudowę (działanie celowe) czy też przemianę (zmiany przypadkowe) reguł działania świata. Ażeby zdać sobie sprawę, jak działa dziś świat i jak za chwilę – po resecie – będzie działał, niezbędne jest przypomnienie, jak działał i mógłby działać, gdyby nie sztuczne eksperymenty socjalistyczne, wywrotowe akcje rewolucyjne, narzucane wzorce ustrojowe, złudne manipulacje medialne czy jakoby dobroczynne idee wyzwolenia, sprowadzające się w rzeczywistości do cynicznych teorii¹¹. Już samo pojawienie się światowej agendy Wielkiego Resetu jest dobitnym dowodem istnienia zakulisowych planów, zaawansowanych programów i zintegrowanych projektów zmian o globalnym zasięgu i cywilizacyjnej doniosłości, jak gdyby ktoś aspirował do zmonopolizowania wpływu na ludzkość. A gdyby się to potwierdziło, to oznaczałoby największe w dziejach dla niej zagrożenie. Chwilowe monopole na dominację (o zasięgu lokalnym) zawsze były ograniczone, a ten miałby już nie mieć granic¹². Po umieszczeniu na orbicie przez Elona Muska satelitarnego Pasa Kuipera¹³ oraz wyegzekwowaniu zero-emisyjnej energii przez Billa Gatesa¹⁴ nie będzie miejsca na Ziemi, gdzie

¹⁰ Na temat tzw. wykluczenia algorytmicznego por. K. Piwowar, *Technologie, które wykluczają. Pomiar, dane, algorytmy*, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 2022, s. 160.

¹¹ Począwszy od postmodernistycznej rewolucji wiedzy i władzy (por. H. Pluckrose, J. Lindsay, *Cynical Theories: How Activist Scholarship Made Everything about Race, Gender, and Identity – and Why This Harms Everybody*, Pitchstone Publishing, Durham 2020, s. 25).

¹² Por. np. J. Szczepkowski, *Upadły Książę*, Prohibita, Warszawa 2022.

¹³ Na temat tzw. raketowej tyranii por. T. Fernholz, *Rakietowi miliarderzy. Elon Musk, Jeff Bezos i nowy wyścig kosmiczny*, przeł. M. Skowron, Spoteczny Instytut Wydawniczy Znak, Kraków 2019, s. 111.

¹⁴ Na jednej z konferencji TED, organizowanych od 1984 roku przez amerykańską Sailing Foundation, Bill Gates wystąpił z wykładem *Innovating Zero! (Wynaleźć zero!)* (por. B. Gates, *Jak ocalić świat od katastrofy klimatycznej. Rozwiązania, które już mamy, zmiany, jakich potrzebujemy*, przeł. M. Rogalski, Wydawnictwo Agora, Warszawa 2021, s. 16).

można byłoby żyć inaczej niż w sposób centralnie koncesjonowany, a w tym rekonfigurowany w systemie cyfrowej tożsamości, reglamentowany w systemie cyfrowej waluty, regulowany w systemie kredytu społecznego i refundowany w systemie dochodu gwarantowanego¹⁵.

Zasadniczy przekaz

Kolejnym krokiem zgłębiania architektury i infrastruktury Wielkiego Resetu jest analiza odpowiadających mu korelatów globalnych oraz synteza będących jego następstwem zmian składników regulacyjnych cywilizacji. Globalnymi korelatami Wielkiego Resetu są odnoszące się do niego zjawiska globalne, regulacyjnymi składnikami cywilizacji są zaś czynniki wyznaczające jej nowy, informacyjny status i charakter. Jak się bowiem już okazało, Wielki Reset, odmiennie niż się to głośno deklaruje i zwykle komentuje, jest zjawiskiem konsolidacji i koncentracji globalnej wiedzy, własności i władzy, a zarazem jest procesem informacyjnej, informatycznej i infokratycznej transformacji cywilizacji¹⁶. Jego architektura ma przede wszystkim charakter ideologiczno-polityczny i przybiera kształt czegoś, co określamy potocznie mianem rządu światowego¹⁷. Natomiast na jego infrastrukturę składają się mechanizmy regulacyjne o charakterze cyfrowo-sieciowym. Konstytuowanie władzy globalnej polega więc na ustanawianiu zintegrowanej, cywilizacyjnej kontroli. Trudno nie zauważyć konsekwentnie i nieubłagane postępującego od przeszło dwóch stuleci przesuwania się ośrodków władzy na wyższe poziomy, włącznie z poziomem globalnym oraz poszerzania zasięgu kontroli, obejmującej wszystkie składniki cywilizacji. Determinacja w dążeniu do ustanowienia władzy globalnej i integracji systemów cywilizacyjnej kontroli widoczna jest w niesamodzielnym zjawiskach globalnych i zrozumiała w świetle destrukcyjnych procesów cywilizacyjnych¹⁸.

¹⁵ Por. M. Kowalczyk, *Cyfrowe państwo. Uwarunkowania i perspektywy*, PWN, Warszawa 2019, s. 303.

¹⁶ Por. np. M. Ziętek-Wielomska, *Imperium Klausa Schwaba. Jedna planeta, jedna ludzkość, jeden zarządek*, Fundacja Pro Vita Bona, Warszawa 2021.

¹⁷ Por. W.T. Still, *Nowy porządek Świata. Odwieczny plan tajnych towarzyszy*, przeł. Z. Bereszyński, Wydawnictwo Wers, Poznań 1995.

¹⁸ Por. D. Murray, *Wojna z Zachodem: Najwyższy czas obalić niespójne argumenty krytyków Zachodu*, tłum. T. Bieroń, Wydawnictwo Zysk i S-ka, Poznań 2022.

Istnieje wiele określeń na oznaczenie Wielkiego Resetu¹⁹, a jeszcze więcej na określenie zachodzących w jego obrębie i w związku z nim gwałtownych i radykalnych zmian o zasięgu globalnym oraz cywilizacyjnej randze²⁰. W skrajnie odmiennych wypowiedziach wskazuje się, że jest on z jednej strony planem uzdrowienia świata, wyjątkową okazją w dziejach, konieczną operacją ratunkową, wielkim przebudzeniem ludzkości, nowym otwarciem w stosunkach światowych czy przełomowym momentem (jak wskazują Klaus Schwab i Thierry Malleret)²¹, zaś z drugiej odwrotem od dorobku przeszłości, zablokowaniem ciągłości rozwoju, przyspieszoną transformacją bez przyszłości, skokiem w nieznaną, zakłóceniem równowagi, wywróceniem panującego porządku czy milczącą zмовą globalistów (jak głosi Richard Florida²² czy Michael Walsh²³). Wypowiedzi te wynikają z odmiennych ocen konstytuujących Wielki Reset ideologii zrównoważonego rozwoju, technologii sztucznej inteligencji oraz ekonomii kapitalizmu inkluzywnego²⁴. Pierwsze, apologetyczne i optymistyczne oceny, formułowane są z pozycji apriorycznych i ahistorycznych założeń globalnych, drugie zaś, krytyczne i pesymistyczne, na podstawie aposteriorycznych i historycznych doświadczeń cywilizacyjnych²⁵.

Z jednej strony Wielki Reset jawi się jako globalna szansa, z drugiej zaś – cywilizacyjne zagrożenie. Na pierwsze wskazują globalne korelatory, czyli szok przyszłości, koniec historii czy nowy wspaniały świat, drugie zaś – cywilizacyjne regulatory, czyli moralność, prawo czy religia. Optymizm Schwaba wyraża stwierdzenie, że „faktyczny przebieg

¹⁹ Wskazują na to już same tytuły książek (por. K. Schwab, T. Malleret, *Wielka narracja. Dla lepszej przyszłości*, przeł. A.D. Kamińska, Wydawnictwo Studio EMKA, Warszawa 2023), ujawniające, że nie został on wymyślony, jak się podaje, w 2020 roku.

²⁰ Por. np. J.J. Mearsheimer, *Wielkie złudzenie. Liberalne marzenia a rzeczywistość międzynarodowa*, przeł. T. Bieroń, Universitas – Wydawnictwo Nowa Konfederacja, Kraków–Warszawa, 2021.

²¹ Por. K. Schwab, T. Malleret, *COVID-19: The Great Reset*, Forum Publishing, Geneva 2020.

²² Por. R. Florida, *The Great Reset: How the Post-Crash Economy Will Change the Way We Live and Work*, Harper Collins, New York 2010.

²³ Por. *Against the Great Reset: Eighteen Theses Contra the New World Order*, red. M. Walsh, Bombardier Books, New York 2022.

²⁴ Por. K. Nęczyński, *Program kapitalizmu inkluzywnego*, Klub Jagielloński, 2020, <https://klubjagiellonski.pl/2020/07/22/program-kapitalizmu-inkluzywnego/>.

²⁵ Tak np. fetysz klimatyczny wywraca wszystkie modele ekonomiczne, społeczne i polityczne (por. M.E. Mann, *The New Climate War: The Fight to Take Back Our Planet*, PublicAffairs, New York 2021).

IV rewolucji przemysłowej zostanie ostatecznie określony przez naszą umiejętność ukształtowania jej tak, by uruchomić jej pełny potencjał²⁶. Choć Schwab w innym miejscu potwierdza występowanie problemów nierówności, inwigilacji, monitoringu, kontroli i uzależnień, ostatecznie wyraża wiarę w nowego człowieka, sugerując potrzebę podjęcia następnego w dziejach jeszcze większego ryzyka, nie bacząc, jak kończyły się tego rodzaju wcześniejsze i mniejsze eksperymenty. W ten sposób wielokrotnie rysowana idea powszechnej obfitości dóbr i szczęśliwości ludzi, symbolizowana synonimem nowego wspaniałego świata, miałyby zastąpić równie wielokrotnie doznawane rozczarowania realnymi rezultatami niszczenia panującego porządku oraz zwalczania wyznawanej wiary²⁷. W ten oto sposób miękki idealizm, wyrażający przekonanie o dobroci ludzkiej natury, łatwo zastępowany jest przez szorstki realizm, skłaniający go do pracy nad sobą.

Zawartość opracowania

Rozdział pierwszy przedstawia określenia wybrane z literatury światowej, zwięźle wskazujące na specyfikę i dynamikę zmian, traktowane tu jako korelaty Wielkiego Resetu. W świetle historycznego doświadczenia i filozoficznego myślenia poniżej została podjęta analiza tych korelatów Wielkiego Resetu, ukazując go w kategoriach realnych, realistycznych i realizujących się zmagania o władzę. Po trzech dekadach pacyfistycznych, kosmopolitycznych i liberalnych złudzeń powraca dziś twarda rywalizacja o przewagę, przetrwanie i przyszłość²⁸. Jednak dekady ideologicznego uśpienia i stulecia idealistycznego odrealnienia zrobiły swoje, gdyż sprawy zaszły za daleko, aby mogły zostać odwrócone czy nawet powstrzymane. Kontynuacją są hasła *woke*, ruchy *wokeness* oraz ideologie tożsamościowej lewicy określane mianem wokizmu, oparte na przekonaniu o własnym oświeceniu i przebudzeniu dla lepszego zorganizowania świata w przeciwieństwie do reszty społeczeństwa, jakoby niezdolnego do rozpoznania i urzeczywistnienia wyższych zasad sprawiedliwości społecznej antyrasizmu i antyfaszysizmu, genderyzmu i feminizmu oraz równości każdego i tolerancji

²⁶ Schwab, *Czwarta rewolucja przemysłowa...*, s. 140.

²⁷ Por. A. Koestler, *Ciemność w południe*, przeł. U. Poprawska, Państwowy Instytut Wydawniczy, Warszawa 2019.

²⁸ Por. Mearsheimer, *Wielkie złudzenie...*

wszystkiego, walczący z wszelkimi przejawami dyskryminacji i seksizmu, tropiąc na każdym kroku wymyślane przez siebie zbrodnie. Chodzi więc o sprawy zasadniczej i najwyższej wagi, takie jak wolność, własność, wiedza, wiara i władza, które zależą od tego, kto będzie o nich rozstrzygał – czy sami tym zainteresowani, czy inni – nad nimi panujący²⁹. Właśnie Wielki Reset jawi się jako kolejny etap zmagania o wpływy, pierwszeństwo, wyższość i panowanie, ale po raz pierwszy już nad zjawiskami globalnymi i procesami cywilizacyjnymi, w tym nad sposobem postrzegania i pojmowania świata oraz postępowania i poruszania się w nim. Tym razem nie chodzi już tylko o świadomość i samoświadomość świata, ale wynikającą z niej dyscyplinę i samodyscyplinę. Wielki Reset oznacza definitywną przebudowę, zmierzającą do zamknięcia percepcji w przestrzeni symulacji wirtualnej i zablokowania aktywności w cybernetycznych mechanizmach sterowania. Zupełnie niedostrzegane i niekontestowane przejmowanie świadomości oraz wolności odbywa się systemowo i programowo na różnych poziomach, obszarach i płaszczyznach z wykorzystaniem coraz doskonalszych technologii, ludzających ideologii i uzależniających ekonomii. Rozciąganie kontroli polega na wyłączeniu samokontroli, czyli pozbawianiu zdolności i ograniczaniu możliwości świadomego powzięcia decyzji i swobodnego wyrażenia woli, począwszy od jednostki, a skończywszy na zbiorowości państwowej.

Rozdział drugi przedstawia najważniejsze składniki regulacyjne cywilizacji, które ją konstytuują jako metodę ustroju życia społecznego. Ustrój bowiem to sposób zorganizowania złożonej całości ze względu na jej ukierunkowanie. Jest on odnoszony do ludzkich zbiorowości oddolnie nakierowujących się albo odgórnie nakierowywanych na określony cel, co sprawia, że posiada dwojaki charakter: organiczny i naturalny albo mechaniczny i sztuczny. Poznawcze jego ujęcie i językowe wyrażenie odbywają się za pomocą naczelných i ogólných reguł właściwych danej cywilizacji, bądź to uniwersalnej (klasycznie europejskiej), bądź to partykularnej (pozaeuropejskiej), bądź globalnej (informacyjnej). Ustrój cywilizacji klasycznej w sensie wzorcowej, europejsko-łacińskiej cywilizacji, opiera się m.in. na rozdziale sfery prywatnej i publicznej, autonomii władzy religijnej i świeckiej, prymacie jednej i jednolitej etyki, poszanowaniu godności osoby ludzkiej oraz rozstrzyganiu sporów za pomocą kryterium prawdy. Mają one swoje umocowanie i uzasadnienie w religii,

²⁹ Szeroko na ten temat pisał Roland Baader (por. R. Baader, *Koniec pieniądza papierowego*, przet. R. Zajączkowski, DeReggio, Warszawa 2020).

moralności, tradycji i prawie jako składnikach regulacyjnych cywilizacji. Te i inne składniki wyznaczają międzyludzkie relacje oraz wyrażają sposób społecznego zorganizowania, będący sposobem ucywilizowania³⁰.

Przebiegająca od kilku dekad transformacja informacyjna zmierza do ukonstytuowania cywilizacji informacyjnej jako opartej na odmiennych – informacyjnych, informatycznych i informacjonalistycznych regułach³¹. Transformacja informacyjna regulacyjnych składników cywilizacji polega na ich ucyfrowieniu, usieciowieniu i usterownieniu, ponieważ wszystkie one przybierają jednakową informacyjną strukturę, gdyż tak samo (informacyjnie) funkcjonują, tracąc swą strukturalną odrębność i funkcjonalną odmiennność. W cywilizacji informacyjnej wszystko staje się informacją, działa jak informacja i podlega informacyjnej kontroli. Działanie informacyjne przebiega w trakcie informacyjnych akcji i reakcji (interakcji), informacyjna kontrola odbywa się zaś za pomocą informacyjnego inwigilowania i warunkowania, które staje się coraz bardziej zautomatyzowane oraz zautonomizowane³². Wspólnym mianownikiem przyspieszenia transformacji informacyjnej jest reset tradycyjnych, analogowych, rozproszonych i spontanicznych reguł współistnienia, współżycia i współdziałania do postaci reguł cyfrowych, zunifikowanych i sterowanych. Przejście, a raczej już skok od spontanicznego życia społecznego do życia sterowanego, za pomocą sterowanych reguł prawnych, moralnych czy religijnych jest przeskokiem od realu do wirtualu, o którym pisze Andrzej Zybertowicz³³.

Rozdział trzeci poświęcony jest polityce rozumianej neutralnie w sensie wpływu na bieg spraw publicznych, który to wpływ z jednej strony staje się coraz bardziej zawołowany, wręcz zakonspirowany, a z drugiej coraz głośniejszy artykułowany, wręcz manifestowany³⁴. O ile jednak ten pierwszy ma charakter rzeczywisty i efektywny, o tyle ten drugi okazuje

³⁰ Por. F. Koneczny, *Rozwój moralności*, Wydawnictwo Antyk Marcin Dybowski, Komorów 1997.

³¹ Por. J. Janowski, *Transformacja w kierunku cywilizacji informacyjnej. Od etycznej do technicznej metody życia społecznego*, Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej, Warszawa 2018, s. 53.

³² Por. J. Janowski, *Identyfikacja cywilizacji informacyjnej. Technologiczno-ideologiczna destrukcja życia społecznego*, Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej, Warszawa 2019, s. 36.

³³ Por. A. Zybertowicz, *Cyber kontra real. Cywilizacja w techno-pułapce*, rozmawia J. Piekutowski, Wydawnictwo Nowa Konfederacja, Warszawa 2022; por. też: Janowski, *Transformacja w kierunku cywilizacji informacyjnej*..

³⁴ Por. V. Wolff, *Nowy Porządek Świata. Zasady gry*, t. 1, WarBook, Ustroń 2021, s. 8.

się pozorny i jałowy. Na pierwsze zjawisko pozwalają instrumenty technologiczne, za drugimi stoją zaś frazesy ideologiczne. Pierwsze umożliwiają rzeczywistą kontrolę, a drugie wywołują jedynie iluzoryczne jej poczucie. Na Wielki Reset będący przedsięwzięciem politycznym, zorientowanym na kwestię władzy o zasięgu globalnym, składają się dokonania i doświadczenia tak wcześniejszej rewolucji kulturowej z teoriami krytycznymi na czele, jak również obecnej rewolucji przemysłowej ze sztuczną inteligencją w jej epicentrum. O ile teorie krytyczne powodują masowe bałamucenie ludności, o tyle sztuczna inteligencja pozwala ją dogłębnie kontrolować³⁵. Do osiągnięcia ostatecznych efektów politycznych Wielkiego Resetu w postaci przejęcia i poszerzenia władzy przez aspirujące do tego podmioty globalne, oprócz instrumentów technicznych i wizji ideologicznych, konieczne są jeszcze profity ekonomiczne związane z zapowiadany dochodem gwarantowanym³⁶. Korelacjom tych trzech czynników w postaci możliwości technologicznych, inspiracji ideologicznych oraz motywacji ekonomicznych nikt i nic się nie oprze, co oznacza, że Wielki Reset już został przesądzony³⁷. Pozostaje tylko kwestią, jak szybko (gwałtownie) i jak głęboko (dotkliwie) będzie

³⁵ Por. niektóre wypowiedzi globalnych polityków w sprawie tych zagrożeń: Elon Musk, <https://cyberdefence24.pl/elon-musk-sztuczna-inteligencja-grozniejsza-niz-glo-wice-jadrowe>;

Sprawozdanie Komisji dla Parlamentu Europejskiego, Rady i Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego, *Sprawozdanie na temat wpływu sztucznej inteligencji, Internetu Rzeczy i robotyki na bezpieczeństwo i odpowiedzialność*, COM (2020) 64 final z 19.2.2020, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020DC0064&from=en>;

George Soros, *Wykład podczas WEF w 2019*, <https://www.georgesoros.com/2019/01/24/remarks-delivered-at-the-world-economic-forum-2/>;

George Soros Wykład na WEF w 2022 roku, <https://www.georgesoros.com/2022/05/24/remarks-delivered-at-the-2022-world-economic-forum-in-davos/>;

Christopher Wray, Dyrektor FBI, Wykład na WEF w 2023 roku, <https://www.artificialintelligence-news.com/2023/01/23/fbi-director-warns-beijing-ai-program/>;

Pause Giant AI Experiments: An Open Letter (List otwarty w sprawie zagrożeń ze strony rozwoju SI, marzec 2023, podpisany między innymi przez Elona Muska, CEO of SpaceX, Tesla & Twitter, Steve'a Wozniaka, Co-founder, Apple, Yuvala Noaha Harariego), <https://futureoflife.org/open-letter/pause-giant-ai-experiments/>.

³⁶ Por. M. Szlinder, *Bezwarunkowy dochód podstawowy. Rewolucyjna reforma społeczeństwa XXI wieku*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2018, s. 23.

³⁷ Zaskoczenie może budzić stwierdzenie o tym, że Wielki Reset już został przesądzony, co przecież będzie jeszcze przedmiotem dalszych badań. Teraz jednak chodzi tylko o przesądzenie w zakresie planów jego realizacji w założeniach i oczekiwaniach globalnych środowisk i ośrodków, których emanacją i reprezentacją jest WEF. Czy jednak to nastąpi i w jakim zakresie, jest kwestią przyszłości. Jak na razie wiele wskazuje, że dużo się w tym kierunku robi i zmienia.

wprowadzany. Można mieć pewność, że raz rozpoczęty wyścig o władzę globalną i wyzwolony apetyt na władzę totalną nie zostanie powstrzymany. Procesy te będą trwały nieuzauważalnie i nieodwracalnie, jeśli frakcje konserwatywne będą miały przewagę nad frakcjami rewolucyjnymi. Jeśli zaś przewagę zyskają frakcje rewolucyjne, szybciej dojdzie do otwartego załamania, a skutki będą bardziej dotkliwe. Wiele zaś wskazuje, że narasta poziom zniecierpliwienia wyrażający się w inicjatywach na rzecz przyspieszenia zmian, których dające się przewidzieć apogeum nastąpi w 2050 roku, gdy ludzkość osiągnie pełną neutralność klimatyczną, ustępując miejsca faunie i florze. Można przypuszczać, że wówczas dotychczasowe składniki regulacyjne cywilizacji, od języka, przez tradycje, moralność, prawo, aż po religię i pedagogię, zostaną scalone w jednym systemie kontroli i nadzoru nad zachowaniami i wyznaniem, sprawowanym przez istotę najwyższą – planetarną inteligencję. Jeśli nic nie stanie jej na przeszkodzie, będzie ona władać czynami i myślami – z racji swej wszechwiedzy i wszechmocy, której nikt się nie oprze³⁸.

Wniosek końcowy

Spośród wielu możliwych kluczy interpretacyjnych do wyjaśnienia Wielkiego Resetu można wykorzystać przejmowanie informacyjnej kontroli nad człowiekiem oraz światem w drodze przyspieszonej erozji lub eliminacji cywilizacyjnych struktur i reguł, począwszy od rodziny i tradycji, poprzez kościół i religię, a skończywszy na państwie i prawie. Ludzkość globalnie organizowana, a raczej symulowana, mogłaby lub miałyby być globalnie, infrastrukturalnie kontrolowana i sterowana³⁹. Temu właśnie służy trwające od lat uinformacyjnienie i usiecienienie relacji i regulacji. Świat w pełni zglobalizowany to świat symulowany i sterowany. Realizm zaś uczy i dowodzi, że nie kończy się to na informacji, gdyż faktycznie „nic nie jest bezpieczne nawet państwa mają swoich właścicieli”. Zwykłemu człowiekowi trudno ustalić, czyim wpływom on podlega i od kogo zależy. „Skomplikowana struktura własności celowo ukrywa prawdziwych właścicieli w cieniu, pozostawiając na widoku jedynie enigmatyczne szyldy z nazwami firm. Fak-

³⁸ Por. N. Bostrom, *Superinteligencja. Scenariusze, strategie, zagrożenia*, przet. D. Kownowrocka-Sawa, Wydawnictwo Helion, Gliwice 2016.

³⁹ Por. M. Tegmark, *Życie 3.0. Człowiek w erze sztucznej inteligencji*, przet. T. Krzysztoń, Prószyński i S-ka, Warszawa 2019.

tycznie jednak za każdą firmą stoją konkretni ludzie. Jeśli dojdziemy do szczytu piramidy finansowej, również znajdziemy tam konkretnych ludzi. Są to ci sami ludzie, którzy budowali od początku XIX wieku finansową ośmiornicę, oplatającą kraje Zachodu i łączywie spoglądającą na wschód i południe⁴⁰. Mając zaś do dyspozycji najbardziej wyrafinowaną i zaawansowaną technologię informacyjną, organizującą na nowo świat, zmieniają niepostrzeżenie reguły jego działania, przy zachowaniu dotychczasowych nazw tych reguł. Obecnie chociażby nazwa „prawo” nie suponuje tego samego, co kiedyś. Nie jest bowiem ono nawet przez prawników postrzegane jako porządek słuszności i sprawiedliwości, lecz jako zbiór obowiązujących przepisów⁴¹.

Nie sposób rozwikłać tajemnicy czy rozwiązać zagadki Wielkiego Resetu inaczej niż poprzez stopniowe zagłębianie się w złożoną współzależność zjawisk i nieprzerwaną zmienność procesów, za którymi i pod którymi kryją się pewne stałe ośrodki władzy i bardziej trwałe tendencje do jej koncentracji. Bywa, że coś, co wydaje się na powierzchni nielogiczne i przypadkowe, w głębokich strukturach przebiega z żelazną konsekwencją oraz w następstwie precyzyjnej kalkulacji. Oczywiście jest, że w innych kategoriach postrzegają świat ludzie zajęci i przejęci codziennymi sprawami bytowymi, a w innych ludzie, którzy całą swoją inteligencję koncentrują na umacnianiu i poszerzaniu władzy, zwłaszcza jeśli czynią to od pokoleń. Ów dysonans jest pierwszą przeszkodą i trudnością podczas analizowania i systematyzowania wiedzy o Wielkim Resecie. Z tak bowiem wielką inicjatywą nie mógłby wystąpić ktoś pozbawiony globalnych wpływów i nieposiadający globalnych zdolności sprawczych. Im są one większe, tym bardziej usuwa się z pola widzenia, korzystając z usługowej pomocy nieskończonej liczby figurantów, celebrytów, artystów, naukowców, inżynierów, menadżerów i polityków. Jak nieco szokująco wyjaśnia Józef Białek, „wielkie rodziny bankierskie, które finansowały politykę XIX i XX wieku nie zniknęły, ale przeciwnie rozrosły się, umocniły i znalazły doskonalsze środki sprawowania władzy i kontroli. Nowe pokolenia Rothschildów i Rockefellerów korzystają już nie z analogowych, lecz z cyfrowych narzędzi, nadzorując niewolników w XXI wieku, kontrolujący ciała poprzez system finansowo-bankowy, a poprzez system medialny i edukacyjny – umysł”⁴². Abstrahując od

⁴⁰ J. Białek, *Czas niewolników. Jak świat stał się własnością kilku korporacji*, Wektory, Wrocław 2019, s. 231.

⁴¹ Por. J. Nowacki, *Przepis prawny a norma prawna*, Uniwersytet Śląski, Katowice 1988.

⁴² Białek, *Czas niewolników...*, s. 321.

stylu powyższej wypowiedzi, trudno się nie zgodzić, że gwałtowne i wszechstronne ucyfrowanie, usieciowianie i usterownianie świata znamionują ostatnie dekady. Oto na naszych oczach, w naszej obecności, z naszym udziałem urzeczywistniany jest jeden z synonimów największego resetu – „cyfrowe życie”, ze wszystkimi tego konsekwencjami: benefitami i dolegliwościami. Im szybciej się to dzieje, tym mniej występuje wątpliwość, jak bardzo tragicznie się to skończy. Przeprowadzeniu metodycznej i krytycznej diagnozy tego stanu oraz sformułowaniu miarodajnej i systemowej prognozy służy niniejsze, trzecie opracowanie szerszego studium. Trudno bowiem podzielać zapowiedź Yuvala Noaha Harariego, że „zredukowaliśmy umieralność w wyniku przezwyciężenia głodu, chorób i przemocy. Teraz będziemy zmierzać do tego, by pokonać starość, a nawet samą śmierć. Wydźwignęliśmy ludzi z koszarnej udręki. Teraz zajmiemy się tym, by dać im szczęście. Podnieśliśmy ludzkość ponad właściwy zwierzętom poziom walki o przetrwanie. Teraz naszym celem będzie awansowanie ludzi do poziomu bogów i przekształcenie gatunku *homo sapiens* w *homo deus*”⁴³. Czytając słowa Harariego zdumiewać musi, ile razy można popełniać ten sam błąd wielkiego złudzenia, które zakończy się kolejnym wielkim dramatem. Cytowany wizjoner występuje tu wprost w imieniu swoich mocodawców i sponsorów jako dobroczyńca ludzkości, aby pociągnąć ją na manowce największej rewolucji (Wielkiego Resetu), jak się powoli okazuje – odwrotu od najdoskonalszej jak dotąd cywilizacji Zachodu, a tym samym powrotu do dawnego barbarzyństwa. Należy bowiem zauważyć, że Harari, jako historyk z wykształcenia, popełnia zasadniczy błąd co do faktów, twierdząc, że ludzkość nie przezwyciężyła głodu, chorób i przemocy. Dystrybucja pomiędzy ludźmi, a w szerszej perspektywie całymi społeczeństwami, sytości, zdrowia i bezpieczeństwa na naszych oczach już dawno stała się kartą przetargową, co pokazały chociażby spory o leki⁴⁴, wykorzystywanie ukraińskiego zboża w celu wywołania nowej fali migracji, czy fakt, że wielkie obszary naszego globu stoją na krawędzi wojny. Trudno zatem przyjąć przewidywania historyka, który myli się co do faktów i nie odróżnia postępu w danej dziedzinie od całkowitego zwyczajstwa nad negatywnym zjawiskiem.

⁴³ Y.N. Harari, *Homo deus. Krótka historia jutra*, przeł. M. Romanek, Wydawnictwo Literackie, Kraków 2018, s. 31.

⁴⁴ Drogie leki na AIDS skazują w Afryce na śmierć tysiące osób – MSF, https://www.money.pl/archiwum/wiadomosci_agencyjne/pap/artukul/drogie;leki;na;aids;skazuja;w;afryce;na;smierc;tysiace;osob;-;msf.122.0.493690.html (dostęp 3 sierpnia 2023 r.).